

Informacja dla ogniw

Związek Nauczycielstwa Polskiego

Bieżąca działalność związkowa

Styczeń 2025 rok

- I. Informacja dotycząca posiedzenia grupy roboczej ds. wynagradzania i warunków pracy nauczycieli działającej w ramach Zespołu ds. Pragmatyki Zawodowej Nauczycieli przy MEN
- II. Informacja dotycząca bonów na laptopy dla nauczycieli
- III. Informacja dotycząca Inicjatywy Obywatelskiej ZNP „Godne płace i wysoki prestiż nauczycieli”

Koleżanki i Koledzy,

I. 16 stycznia 2025 r. odbyło się posiedzenie grupy roboczej ds. wynagradzania i warunków pracy nauczycieli. Celem spotkania był omówienie zaproponowanych przez Państwową Inspekcję Pracy zmian w ustawie Karta Nauczyciela i przepisach wykonawczych w zakresie warunków wynagradzania nauczycieli wynikających z przeprowadzanych przez PIP kontroli.

Proponowane zmiany:

1) zmiana przesłanki przydzielenia nauczycielowi godzin nadwymiarowych – z uwagi na potrzebę przydzielania godzin nadwymiarowych również nauczycielom, którzy nie realizują programu nauczania, przepis ten powinien uwzględniać przesłankę odnoszącą się do wszystkich nauczycieli, a nie tylko do tych, którzy realizują program nauczania.

Aktualne brzmienie przepisu:

Art. 35. [Godziny nadwymiarowe. Godziny doraźnych zastępstw]

1. *W szczególnych wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel może być obowiązany do odpłatnej pracy w godzinach nadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością, których liczba nie może przekroczyć*

1/4 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Przydzielenie nauczycielowi większej liczby godzin ponadwymiarowych może nastąpić wyłącznie za jego zgodą, jednak w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć.

Tak więc z przepisu wprost wynika, że nauczycielom którzy nie realizują programu nauczania nie można przydzielać godzin ponadwymiarowych, ale równocześnie w art. 42 d ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela ustawodawca wskazuje, że

Łączną liczbę etatów nauczycieli, o której mowa w ust. 3, oblicza się jako sumę ilorazów, w których dzielną jest suma liczby godzin zajęć realizowanych na stanowisku nauczyciela pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, logopedy lub terapeuty pedagogicznego w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć i liczby przydzielonych godzin ponadwymiarowych w ramach pracy na tym stanowisku, a dzielnikiem jest tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, określony dla tego nauczyciela zgodnie z art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b.

Czyli w tym samym akcie prawnym ustawodawca w art. 35 zapisał, że godziny ponadwymiarowe przydziela się tylko nauczycielom którzy realizują program nauczania, a w art. 42 d, dotyczącym nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych, którzy nie realizują programu nauczania wskazał pośrednio, że godziny ponadwymiarowe mogą być im przydzielone w ramach pracy na tym stanowisku.

Zdaniem ZNP, należy uporządkować zapisy w ustawie tak, by były jednoznaczne. Wobec występujących w szkołach i przedszkolach braków kadrowych jest to słuszna propozycja. Dotyczy nauczycieli specjalistów, nauczycieli bibliotekarzy czy nauczycieli świetlicy.

2) uregulowanie w ustawie – Karta Nauczyciela szczegółowych warunków obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla wszystkich nauczycieli.

Art. 30 ust. 6 ustawy Karta Nauczyciela jest delegacją ustawową dla organu prowadzącego do określenia w drodze regulaminu między innymi szczegółowych warunków obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw. Niestety organy prowadzące często robią to w sposób nieprawidłowy. Konieczne jest więc określenie tych zasad w ustawie, tak by były to zasady jednolite dla wszystkich nauczycieli.

Był to postulat ZNP i został uwzględniony: zasady obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw będą uregulowane w ustawie Karta Nauczyciela.

3) przesunięcie terminu wypłaty wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw – do 5 dnia następnego miesiąca

Zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela

Składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca.

Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym ten dzień, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych wynagrodzenie może być wypłacone w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca lub w dniu wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3.

Przepis ten powoduje wiele nieprawidłowości i jest przyczyną wielu kontroli PIP. Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe, a szczególnie za godziny doraźnych zastępstw jest trudne do ustalenia w takim czasie, aby mogło być wypłacone w ostatnim dniu miesiąca za pełny okres. Czas pracy nauczyciela rozlicza się tygodniowo, zastępstwa doraźne nie są do przewidzenia. Skutkiem tego jest wypłacanie nauczycielom wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw z dużym opóźnieniem (rozliczeniu podlega od 3 do 5 tygodni). Nauczyciele tracą na tym przy wyliczaniu świadczenia chorobowego czy dodatkowego wynagrodzenia rocznego. ZNP nie wyraził zgody na propozycję przedstawicieli samorządów na przesunięcie terminu wypłaty wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw – do 10 dnia następnego miesiąca, bądź o 5 dni roboczych.

Zdaniem ZNP, przesunięcie terminu wypłaty wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw do 5. dnia następnego miesiąca zlikwiduje nieuprawnione działania służb księgowych i ułatwi ich pracę. Nauczyciele będą mieli wypłacane wyliczone za pełny okres wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

4) doprecyzowanie przepisu art. 42 ust. 7 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela upoważniającego organ prowadzący szkołę do określenia zasad rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego – przepis ten powinien odnosić się wyłącznie do nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć w pewnych okresach roku szkolnego nie wyczerpuje obowiązującego tych nauczycieli tygodniowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych,

art. 42 ust. 7 pkt 1 ustawy – Karta Nauczyciela

Organ prowadzący szkołę lub placówkę określa:

1) zasady rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego;

Propozycja wynika z nieuprawnionych działań dyrektorów i organów prowadzących stosujących ten przepis rozszerzająco.

ZNP uważa, iż konieczne jest doprecyzowanie przepisu tak, by skutecznie wyeliminować nieuprawnione działania dyrektorów i organów prowadzących.

5) doprecyzowanie przepisu art. 42 c ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela, zgodnie z którym za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, wykonane w dniu wolnym od pracy, nauczyciel otrzymuje inny dzień wolny od pracy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego nauczyciel otrzymuje odrębne wynagrodzenie.

Proponuje się wskazanie w tym przepisie również zajęć opiekuńczo-wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela, wykonywanych w dniu wolnym od pracy,

Intencją zaproponowanej zmiany jest taki zapis art. 42 c ust. 3, który nie będzie dawał możliwości interpretacji i nauczyciele będą za wszystkie zajęcia z wychowankami lub na ich rzecz wykonane w dniu wolnym od pracy, otrzymywali inny dzień wolny od pracy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zamiast dnia wolnego odrębne wynagrodzenie.

ZNP popiera zaproponowaną zmianę, choć wskazujemy, że nazewnictwo w ustawie nie jest spójne i uporządkowane co pozwala na dowolne interpretacje.

6) dodanie w ustawie – Karta Nauczyciela przepisu, zgodnie z którym w zakresie nieuregulowanym w ustawie do ewidencji czasu pracy nauczycieli stosuje się odpowiednio art. 149 ustawy – Kodeks pracy, co jest niezbędne m.in. dla ustalenia wynagrodzenia nauczycieli.

Ta propozycja wzbudziła największe kontrowersje, zdaniem ZNP ewidencja czasu pracy nauczycieli jest dostatecznie uregulowana w przepisach prawa.

Art. 42 ust. 7a ustawy Karta Nauczyciela

Zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela, o których mowa w ust. 2 pkt 1, są rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć.

Art. 91 c ustawy Karta Nauczyciela

1. W zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy, nieuregulowanych przepisami ustawy, mają zastosowanie przepisy Kodeksu pracy.

Jest też rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 10 grudnia 2018 roku z późn. zmianami w sprawie dokumentacji pracowniczej dotyczy również nauczycieli.

Natomiast art. 149 brzmi:

§ 1. Pracodawca prowadzi ewidencję czasu pracy pracownika do celów prawidłowego ustalenia jego wynagrodzenia i innych świadczeń związanych z pracą. Pracodawca udostępnia tę ewidencję pracownikowi, na jego żądanie.

§ 2. W stosunku do pracowników objętych systemem zadaniowego czasu pracy, pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy oraz pracowników otrzymujących ryczałt za godziny nadliczbowe lub za pracę w porze nocnej nie ewidencjonuje się godzin pracy.

Kontrole prowadzone przez PIP na wniosek związków zawodowych i pracowników w zakresie m.in. ustalenia wynagrodzenia nauczycieli wykazały, że w placówkach oświatowych w stosunku do nauczycieli akta osobowe prowadzone są w sposób wybiórczy, co często uniemożliwia ustalenie stanu faktycznego np. brak jest ewidencji udzielenia dnia wolnego za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze, wykonane w dniu wolnym od pracy i innych.

Rozumiemy intencję, natomiast mamy wątpliwości co do powiązania ewidencji czasu pracy nauczycieli z art. 149 Kodeksu pracy. Obawiamy się, że zapis ten mógłby być stosowany przez dyrektorów i organy prowadzące w sposób nieuprawniony. ZNP jest skłonny rozważyć zapisy, które uporządkują sytuację i wprost zobligują pracodawcę do prowadzenia ewidencji w sposób czytelny, jednak nie poprzez powiązanie ewidencji czasu pracy nauczycieli z art. 149 ustawy Kodeks pracy.

Oczywiście podczas tego posiedzenia w sprawach różnych dopytywaliśmy się o terminy wprowadzenia zmian ustalonych w dniu 12 grudnia 2024 roku podczas posiedzenia Zespołu ds. pragmatyki zawodowej nauczycieli w ustawie Karta Nauczyciela i rozporządzeniach. Informacja zwrotna jest taka, że kończą prace i wystąpią o wpisanie projektów do rejestru prac Rady Ministrów. Zmiany związane z organizacją roku szkolnego wejdą w życie 1 września 2025 roku, a zmiany związane z dodatkowymi środkami 1 stycznia 2026 roku. Z informacji przekazanej przez ministerstwo wynika, że wszystkie będą wprowadzone do ustawy równocześnie tylko z inną datą wejścia w życie.

Zapytaliśmy również o projekt rozporządzenia płacowego dla nauczycieli z uwzględnieniem likwidacji spłaszczenia wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela początkującego i mianowanego. Trwają prace.

II. Informacja dotycząca bonów na laptopy dla nauczycieli

Zdajemy sobie sprawę, że nauczyciele, członkowie związku zadają Wam wiele pytań dotyczących bonów na laptopy dla nauczycieli, dlatego przedstawiamy ogólne wyjaśnienia jak i odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania i wątpliwości.

Bony na laptopy finansowane są ze środków KPO. Jest to projekt – program realizowany we wszystkich unijnych krajach ze środków pocovidowych skierowany do nauczycieli **szkół**, którzy pracowali zdalnie w czasie pandemii. Każdy program ma określone ramy czasowe i krąg odbiorców. W Polsce te ramy określone zostały w ustawie z 7 lipca 2023 r. o wspieraniu kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. W art. 2 ust.1 pkt 2 tej ustawy wskazano, że wspiera się rozwój kompetencji cyfrowych nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych pozostających **w stosunku pracy na dzień 30 września 2023** roku w publicznych i niepublicznych, w tym artystycznych szkołach. Każdy program ma swój początek i koniec, a środki unijne można przeznaczać tylko na wydatki określone w założeniach do projektu i tylko dla beneficjentów tam wskazanych. W tym programie nie przewidziano bonów na laptopy dla np. nauczycieli przedszkoli, poradni, młodzieżowych domów kultury, ogrodów jordanowskich, tak więc nie mogą oni w ramach tego projektu otrzymać bonu na laptopa. Nie mogą też w ramach tego projektu otrzymać bonu na laptopa nauczyciele, którzy nie pozostawali w stosunku pracy w szkole na dzień 30 września 2023 r.

Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji ws. określenia grup nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych uprawnionych do otrzymania wsparcia ... z 30 września 2023 roku zawęziło krąg odbiorców w pierwszej turze do nauczycieli klas IV – VIII, natomiast projekt rozporządzenia zmieniający to rozporządzenie wskazuje już pozostałe grupy nauczycieli, które uprawnione zostały ustawowo. Odrębną sprawą jest, że liczba nauczycieli uprawnionych została błędnie podana i jest znacznie większa, stąd nasze starania o przesunięcie środków z innych projektów. Środki zostały przesunięte i dzięki temu wszyscy nauczyciele uprawnieni z ustawy (nauczyciele szkół pozostający w stosunku pracy na dzień 30 września 2023 r.) otrzymają bony na laptop. ZNP wielokrotnie wskazywał na luki w aktach prawnych dotyczących tego programu i upominał się o wyposażenie w laptopy również pozostałych nauczycieli (przedszkoli, poradni, MDK) jak również nauczycieli zatrudnionych po 30 września 2023 r. – jednak z tych środków i z tego programu nie jest to prawnie możliwe.

Nauczyciele, którzy uczą w tej chwili w klasach IV – VIII, ale na dzień składania wniosków uczyli w klasach I – III lub w szkołach ponadpodstawowych otrzymają bony na laptop, ponieważ bierze się pod uwagę etap edukacyjny, na którym uczyli w dniu składania wniosków.

Odrębny problem to nauczyciele, którzy w dniu składania wniosków na laptopy przebywali na urlopie dla poratowania zdrowia, ich z otrzymania bonu wyklucza art. 15 ust. 3 ww. ustawy,

który stanowi, że organ prowadzący szkołę nie składa wniosku, jeżeli nauczyciel w dniu składania wniosku pozostawał w stanie nieczynnym, przebywał na świadczeniu rehabilitacyjnym lub na urlopie dla poratowania zdrowia. Nauczyciele ci nie mogą zostać uwzględnieni w rozporządzeniu bez zmiany ustawy. Zmiana ustawy w tym zakresie planowana jest w 2025 r.

Nie podlega dyskusji, że nauczyciele powinni mieć wyposażone stanowisko pracy i nie powinni pracować na własnym sprzęcie. Ministerstwo wskazuje, że być może w nowej perspektywie finansowej uda się zdobyć środki unijne na ten cel.

III. Informacja dotycząca Inicjatywy Obywatelskiej ZNP „Godne płace i wysoki prestiż nauczycieli”

Koleżanki i Koledzy,

Inicjatywa Obywatelska ZNP „Godne płace i wysoki prestiż nauczycieli” dwa i pół roku przeleżała w „zamrażarce” w Sejmie poprzedniej kadencji, nie było woli politycznej do jej procedowania. Jako projekt obywatelski przeszła do Sejmu X kadencji i rok temu w dniu 25 stycznia 2024 roku odbyło się jej pierwsze czytanie w tej kadencji Sejmu. Wszystkie ugrupowania polityczne (oprócz Konfederacji) wypowiadały się o Inicjatywie pozytywnie i popierały ją. Została skierowana do prac w podkomisji nadzwyczajnej, a tę powołano dopiero 13 września 2024 r. i dość długo nie mogła się nawet ukonstytuować, jak widać nadal brak woli politycznej.

Wydawało się, że po wystąpieniu Premiera Donalda Tuska podczas obrad XLIII Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP, w którym mówił: „Zawód nauczyciela nie może być opłacany niżej niż przeciętna płaca. To jest dla mnie oczywiste. Zobowiązuję się dzisiaj, że przyspieszymy prace nad projektem obywatelskim. Nie będzie już żadnej zwłoki”. Prace wreszcie ruszą, niestety tak się nie stało. W dniu 20 grudnia odbyło się posiedzenie podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy Karta Nauczyciela, dokonano zmian w składzie osobowym prezydium podkomisji, przewodniczącym został Adam Krzemiński (KO) i ustalono, że podkomisja czeka na stanowisko rządu oraz zamierza spotkać się z wnioskodawcami. ZNP skierował jeszcze w grudniu pismo z prośbą o przesłanie nam harmonogramu prac podkomisji – odpowiedzi brak.

Inicjatywa Obywatelska wiążąca wynagrodzenia nauczycieli z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce jest dla nas priorytetem i prace nad nią zgodnie z obietnicą Premiera należy podjąć natychmiast. Wiadomo, że w tegorocznym budżecie nie zaplanowano środków na realne podwyżki dla nauczycieli, ale można i należy już teraz podjąć zobowiązanie (uchwalić zmiany w ustawie) dotyczące przyszłości.

Prosimy ogniwa związkowe, oddziały ZNP o śledzenie kampanii wyborczej kandydatów na Prezydenta RP, planują oni być w wielu mniejszych i większych miejscowościach w Polsce i nie może tam zabraknąć przedstawicieli ZNP, którzy publicznie zapytają kandydatów o wynagrodzenia nauczycieli, a co najważniejsze o Inicjatywę Obywatelską ZNP „Godne płace i wysoki prestiż nauczycieli”.

Urszula Woźniak

Wiceprezes ZG ZNP